

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну
едукацију и
рехабилитацију

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

Образовање и
рехабилитација
одраслих особа са
сметњама у
развоју и
проблемима у
понашању

Београд, 21. децембар
2022.

ЗБОРНИК РАДОВА

Универзитет у Београду
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

**„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ
ОСОБА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У
ПОНАШАЊУ”**

Београд, 21. децембар 2022.

ЗБОРНИК РАДОВА

Београд, 2022.

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП

„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ ОСОБА СА СМЕТЊАМА У
РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У ПОНАШАЊУ”

Београд, 21. децембар 2022. године

ЗБОРНИК РАДОВА

Рецензенти:

Проф. др Љубица Исаковић

Проф. др Биљана Милановић Доброта

Доц. др Марија Маљковић

Доц. др Бојана Дрљан

Издавач:

Универзитет у Београду

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)

11000 Београд, Високог Стевана 2

www.fasper.bg.ac.rs

За издавача:

Проф. др Марина Шестић, декан

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Бранка Јаблан

Уредници:

Проф. др Тамара Ковачевић

Доц. др Слободан Банковић

Доц. др Ивана Арсенић

Дизајн насловне стране:

Зоран Јованковић

Компјутерска обрада текста:

Биљана Красић

Штампа омота и нарезивање ЦД:

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (ИЦФ)

Зборник радова ће бити публикован у електронском облику – ЦД

Тираж: 200

ISBN 978-86-6203-164-8

Наставно-научно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, на седници одржаној 15. 11. 2022. године, Одлуком бр. 3/199 од 16. 11. 2022. године, усвојило је рецензије рукописа Зборника радова „Образовање и рехабилитација одраслих особа са сметњама у развоју и проблемима у понашању”.

Зборник је настао као резултат Пројекта „Образовање и рехабилитација одраслих особа са сметњама у развоју и проблемима у понашању” чију реализацију је сопственим средствима подржао Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. Руководилац Пројекта је проф. др Бранка Јаблан.

НАЦИОНАЛНИ НАУЧНИ СКУП
„ОБРАЗОВАЊЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЈА ОДРАСЛИХ
ОСОБА СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ И ПРОБЛЕМИМА У
ПОНАШАЊУ”

Београд, 21. децембар 2022. године

**Програмски
одбор:**

- *Др Весна Јунић Павловић, редовни професор*
- *Др Александра Грбовић, редовни професор*
- *Др Мирјана Ђорђевић, ванредни професор*
- *Др Снежана Илић, ванредни професор*
- *Др Маја Ивановић, ванредни професор*
- *Др Предраг Теовановић, ванредни професор*
- *Др Миа Шешум, доцент*

**Организациони
одбор:**

- *Др Ивана Веселиновић, доцент*
- *Јована Урошевић, асистент*
- *Александра Башић, асистент*
- *Кристина Ивановић, асистент*
- *Ивана Илић Савић, асистент*
- *Валентина Мартаћ, асистент*
- *Сташа Лалатовић, асистент*

ТИПОВИ ГРЕШАКА НА ЗАДАЦИМА ИМЕНОВАЊА КОД СТАРИЈИХ ОСОБА

Невена ЈЕЧМЕНИЦА, Бојана ДРЉАН, Маја ИВАНОВИЋ

Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Апстракт

Различити чиниоци доприносе тачности постигнућа на задацима именовања код старијих особа. Циљ истраживања је био да се испита утицај старости, нивоа образовања и пола на постигнуће старијих особа у задацима конфронтационог именовања. Узорак истраживања чинило је 37 испитаника оба пола, подељених у три старосне групе. За процену именовања објеката коришћен је Бостонски тест именовања – БТИ.

Резултати истраживања су показали да испитаници старији од 80 година остварују статистички значајно мање тачних одговора на задацима именовања, али и статистички значајно више грешака по типу оmissије у односу на групу испитаника од 69 до 79 година. Добијени резултати указују на чињеницу да је способност именовања релативно очувана све до краја осме деценије живота, када се очекује значајнији пад у постигнућу на задацима процене наведених способности. Анализа полних разлика показала је да жене праве статистички значајно мање грешака семантичког типа, али истовремено и статистички значајно више грешака по типу оmissија у односу на мушкарце. Поред осталог, резултати су показали да, са мањим изузецима, постигнуће испитаника на задацима конфронтационог именовања није значајно условљено нивоом образовања. Налази истраживања указују да је важно узети у обзир полне, образовне, али и старосне разлике као факторе приликом процене постигнућа на Бостонском тесту именовања.

Кључне речи: *конфронтационо именовање, старије особе, лексичке способности*

УВОД

Ментални лексикон представља складите информација о речима. Приступ менталном лексикону обавља се уз помоћ лексичких процеса који омогућавају претрагу лексикона и проналажење лексичких информација. У односу на друге неуропсихолошке функције, промене на плану лексике током одраслог доба су суптилније. Различите врсте и нивои оштећења лексичких способности, као што

је смањена способност призивања речи из менталног лексикона доводе се у везу са старашћу, различитим неуролошким обољењима и другим чиниоцима. Често се дешава да приступ лексикону са циљем продукције језичких јединица (могућност проналажења и употребе одговарајуће лексичке јединице када је то потребно) узрокује проблеме старијим особама (Bowles & Poon, 1985; Burke & Light, 1981; Nicholas et al., 1985).

Из ових, али и других значајних разлога, процена способности именована представља интегралну компоненту неуропсихолошке процене (Tombaugh & Hubiey, 1997). У испитивању способности именована значајно је одредити чиниоце који доприносе тачности постигнућа. Неуспех да се тачно именује објекат може бити одређен бројним когнитивним и језичким факторима. Остали, који се односе на ниво образовања, општу интелигенцију, памћење, старост, као и присуство/одсуство неуролошких обољења могу ограничити ефикасност којом се различити појмови у менталном лексикону проналазе (Albert et al., 1988).

У циљу процене способности именована најчешће се користи Бостонски тест именована – БТИ (Kaplan et al., 1983). Овај инструмент се већ деценијама врло успешно користи за процену степена тежине лексичко-семантичких дефицита одраслих особа, али и деце. Истраживања су показала да БТИ као мера конфронтацијског (визуелно заснованог) именована може бити кључна у диференцијалном дијагностичком процесу нормалног старења у односу на обољења централног нервнег система, као што су прогресивна афазија (Rogalski et al., 2007) и деменција (Cummings & Benson, 1983; Randolph et al., 1999; Tsolaki et al., 2003).

МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Циљ истраживања био је да се испита утицај старости, нивоа образовања и пола на постигнуће старијих особа у задацима конфронтационог именована објеката. Претпоставка од које се пошло је да ће вредности постигнућа на задацима конфронтационог именована значајно опадати са повећањем старости испитаника. Ова хипотеза има упориште у бројним факторима који су неминовни пратиоци старости као што је „нормално старење мозга” које није повезано са клинички дијагностикованим неуролошким поремећајима, све већи број здравствених обољења, смањење когнитивне стимулације и др.

У истраживању је учествовало 37 испитаника који су подељени у три старосне групе: 69-74 године (N=18); 75-79 година (N=8) и 80-85 година (N=11). У табели 1 дати су основни дескриптивни подаци за узорак истраживања.

За процену именована објеката коришћен је Бостонски тест именована – БТИ (Kaplan et al., 1983). Овај тест се састоји од 60 црно-белих цртежа објеката и процењује способност конфронтационог (визуелно заснованог) именована. Коначан скор тачних одговора укључивао је одговоре које су испитаници дали без подршке испитивача, као и одговоре који су продуктовани уз претходну семантичку подршку. Грешке у именовану објеката су анализирале према типу: 1. грешке семантичког

Табела 1.

Основни дескриптивни показатељи на узорку

Старост испитаника				Ниво образовања		Пол	
Укупно	Min	Max	AS(SD)	N(%)		N(%)	
37	69	85	75,67(4,87)	Основно	14(37,8)	Мушкарци	11(29,7)
				Средње	18(48,6)		
				Високо	4(13,5)	Жене	26(70,3)

типа (семантичке парафазиие) – испитаник продукује реч која је у неком значењском односу са траженом (нпр. хипероним, синоним, или други појам из истог лексичког или семантичког поља); 2. грешке асемантичког типа – испитаник продукује реч која није ни у каквом значењском односу са траженом речју; 3. неологизми – испитаник продукује псеудореч, односно комбинацију гласова или слогова којој није приписано лексичко значење у српском језику; 4. фонолошке грешке – испитаник продукује тражену реч, али фонолошки измењену (нпр. замене групе гласова или слогова); 5. циркумлокутивне грешке – опис објекта без конкретног именованја; 6. омисије – одсуство одговора на задатку именованја објекта.

Процена способности именованја обављена је са сваким испитаником појединачно, док су демографски подаци прикупљени на основу попуњавања кратког упитника на почетку испитиванја. Истраживанје је реализовано током 2021. године као студија пресека.

Добијени подаци су приказани табеларно уз коришћење мера дескриптивне и инференцијалне статистике.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Основни дескриптивни показатељи типова грешака на Бостонском тесту именованја на узорку у целини, приказани су у Табели 2.

Табела 2.

Основни дескриптивни показатељи типова грешака на БТИ

Типови грешака	Min	Max	AS	SD
БТИ СГ	0,00	11,67	2,70	3,87
БТИ АсГ	0,00	1,67	0,13	0,46
БТИ Нео	0,00	0,00	0,00	0,00
БТИ ФонГ	0,00	0,00	0,00	0,00
БТИ Цир	0,00	5,00	0,18	0,85
БТИ Оми	0,00	49,33	12,10	11,00

Добијени резултати на Бостонском тесту именованја показују да омисија, то јест одсуство одговора представља најучесталији тип грешака. За њима по учесталости следе грешке у форми семантичких парафазииа, док су се циркумлокуције и грешке асемантичког типа јавиле код неколицине испитаника. Са друге стране, неологизми и фонолошке грешке нису пронађене у нашем узорку испитаника, због чега је овај тип грешака искључен из анализе резултата у наставку истраживанја.

У Табелама 3 и 4 су приказане разлике према старости на БТИ на нивоу узорка у целини, као и статистичка значајност разлика која је за одређене категорије одговора утврђена међу појединим старосним групама.

Табела 3.*Разлике у односу на старост испитаника*

	Старосна група	Min	Max	AS	SD	F	p
БТИ Тачни	69-74	73,33	98,33	89,07	6,95	5,65	0,00
	75-79	78,33	98,33	86,87	7,78		
	80-85	51,67	93,33	76,81	13,95		
БТИ СГ	69-74	0,00	10,00	2,59	3,88	0,25	0,77
	75-79	0,00	10,00	3,54	3,82		
	80-85	0,00	11,67	2,27	4,16		
БТИ АсГ	69-74	0,00	0,00	0,00	0,00	1,66	0,20
	75-79	0,00	1,67	0,20	0,59		
	80-85	0,00	1,67	0,30	0,67		
БТИ Цир	69-74	0,00	1,67	0,09	0,39	1,44	0,25
	75-79	0,00	5,00	0,62	1,76		
	80-85	0,00	0,00	0,00	0,00		
БТИ Оми	69-74	0,00	26,67	8,24	6,21	6,16	0,00
	75-79	0,00	15,00	8,95	5,34		
	80-85	0,00	49,33	20,69	15,30		

Табела 4.*Разлике у типовима одговора између старосних група*

			Mean Difference	St. Err.	p
БТИ Тачни	69-74	75-79	2,19	4,11	0,86
		80-85	12,25	3,70	0,00
БТИ Оми	69-74	75-79	-0,70	4,12	0,98
		80-85	-12,45	3,71	0,00

Испитаници од 69 до 74 године су на Бостонском тесту именованја остварили статистички значајно већи број тачних одговора у односу на испитанике старости од 80 до 85 година ($p=0,00$). Анализом различитих типова грешака утврђено је да не постоје статистички значајне разлике у њиховој учесталости у односу на старост испитаника ($p>0,05$). Изузетак су грешке омисије, где су резултати поређења постигнућа међу различитим старосним групама указали на статистички значајне разлике. Наиме, испитаници од 80 до 85 година остварили су статистички значајно лошије постигнуће, односно испољили су више грешака у форми одсуства одговора

на задацима конфронтационог именованја у односу на испитанике од 69 до 74 године ($p=0,00$).

У Табели 5 су приказане разлике према полу на БТИ, на нивоу узорка у целини.

Табела 5.*Разлике у односу на пол испитаника*

	Пол	Min	Max	AS	SD	F	p
БТИ Тачни	Мушкарци	73,33	98,33	88,63	8,39	1,83	0,18
	Жене	51,67	96,67	83,39	11,56		
БТИ СГ	Мушкарци	0,00	11,67	4,69	4,52	4,55	0,04
	Жене	0,00	10,00	1,85	3,31		
БТИ АсГ	Мушкарци	0,00	1,67	0,30	0,67	2,14	0,15
	Жене	0,00	1,67	0,06	0,32		
БТИ Цир	Мушкарци	0,00	0,00	0,00	0,00	0,68	0,41
	Жене	0,00	5,00	0,25	1,02		
БТИ Оми	Мушкарци	0,00	16,67	6,37	5,99	4,67	0,03
	Жене	1,67	49,33	14,52	11,80		

Добијени резултати показују да жене у просеку остварују мање тачних одговора на задацима конфронтационог именованја, без утврђивања статистички значајних разлика у односу на мушкараце из узорка ($p > 0,05$). Кад је реч о типовима грешака, код мушкараца доминирају грешке семантичког и асемантичког типа. Анализа учесталости грешака семантичког типа указала је на статистички значајне разлике у корист жена на овом задатку ($p = 0,04$). Са друге стране, статистичка анализа на

нивоу узорка у целини показала је да жене праве статистички значајно више грешака омисија на Бостонском тесту именованја ($p = 0,01$).

У Табелама 6 и 7 су приказане разлике према нивоу образовања на БТИ, на нивоу узорка у целини, као и статистичка значајност разлика која је за одређене категорије одговора утврђена међу појединим групама испитаника са различитим нивоом образовања.

Табела 6.*Разлике у односу на ниво образовања испитаника*

	Ниво образовања	Min	Max	AS	SD	F	p
БТИ Тачни	Основно	51,67	91,67	77,85	12,02	6,17	0,00
	Средње	68,33	98,33	89,25	7,73		
	Високо	80,00	98,33	89,33	7,50		
БТИ СГ	Основно	0,00	10,00	2,73	3,95	0,21	0,81
	Средње	0,00	11,67	2,96	4,02		
	Високо	0,00	8,33	1,66	3,72		
БТИ АсГ	Основно	0,00	1,67	0,11	0,44	0,31	0,73
	Средње	0,00	1,67	0,18	0,54		
	Високо	0,00	0,00	0,00	0,00		
БТИ Цир	Основно	0,00	5,00	0,35	1,33	0,76	0,47
	Средње	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Високо	0,00	1,67	0,33	0,74		
БТИ Оми	Основно	6,67	49,33	19,00	13,37	5,57	0,00
	Средње	0,00	26,67	7,68	7,02		
	Високо	1,77	16,67	8,68	5,41		

Табела 7.*Разлике у типовима одговора између испитаника са различитим нивоом образовања*

			Mean Difference	St. Err.	p
БТИ Тачни	Основно	Средње	11,31	3,50	0,01
		Високо	10,31	5,11	0,14
БТИ Оми	Основно	Средње	-11,40	3,41	0,00
		Високо	-11,47	4,99	0,08

Анализом резултата утврђено је да су испитаници са завршеном средњом школом имали значајно боља постигнућа, односно остварили су већи број тачних одговора на задацима конфронтационог именована у поређењу са испитаницима који имају основно образовање ($p=0,01$). Такође, испитаници који имају средњи ниво образовања остварили су значајно мање грешака омисија у односу на испитанике који имају основно образовање ($p=0,00$). Резултати анализе других типова грешака указали су на ниже просечне вредности код испитаника са вишим нивоима образовања, без утврђивања статистички значајних разлика ($p>0,05$).

ДИСКУСИЈА

Резултати процене способности именована у групи испитаника од 69 до 84 године показали су да омисије и семантичке парафазе представљају најучесталије типове грешака на овим задацима. Поред овога, испитаници старији од 80 година остварују статистички значајно мање тачних одговора на задацима именована, али и статистички значајно више грешака омисије у односу на групу од 69 до 79 година. Добијени резултати указују на чињеницу да је способност именована релативно очувана све до краја осме деценије живота, када се утврђује значајнији пад у постигнућу на задацима процене наведених способности.

Налази лошијег учинка на задацима именована у групи старијих особа генерално су у складу са субјективним утисцима испитаника, који се често жале да не могу да се сете имена људи или предмета из окружења и уверени су да им се то у последње време дешава чешће него раније. Њихове утиске потврђују истраживања која показују да, почевши од осме деценије живота, испитаници остварују лошије постигнуће на задацима који захтевају именована (Au et al., 1995; Borod et al., 1980; Goodglass, 1980; LaBarge et al., 1986; Nicholas et al., 1985; Welch et al., 1996). Ван Горп и сарадници (Van Gorp et al., 1986) су у свом истраживању утврдили да су до 69. године живота средње вредности постигнућа испитаника у складу са нормама Бостонског теста именована (Kaplan et al., 1983) за млађе појединце, док постигнуће код испитаника старијих од 70 година континуирано опада. Резултати нашег истраживања показују донекле другачији образац постигнућа, с обзиром да је значајнији пад на задацима именована утврђен код испитаника старијих од 80 година, али не и код седамдесетогодишњака. Сличне резултате у свом истраживању добили су Кент и Лус (Kent & Luszcz, 2002), где на узорку старих особа нису откривене никакве старосне разлике на Бостонском тесту именована све до 80. године.

Анализа грешака у нашем истраживању додатно указује на релативну очуваност лексичких и семантичких репрезентација

речи код испитаника све до 80. године, када учесталост омисија значајно расте у најстаријој групи испитаника. Наведене промене се могу тумачити у контексту неуролошких промена повезаних са нормалним старењем, али и повећаном ригидношћу и опрезом код старијих особа који додатно доприносе споријем давању одговора и/или потпуним одсуством одговора на наведеним задацима (Hayslip & Panek, 1993).

Када су у питању полне разлике, резултати истраживања су показали да жене праве статистички значајно мање грешака семантичког типа, али истовремено и статистички значајно више грешака по типу омисија у односу на мушкарце. Због релативно малог броја истраживања која су испитивала актуелну тему, остаје нејасно порекло полних разлика на задацима именована код старијих особа. Значајност разлика између мушкараца и жена на задацима конфронтационог именована неки аутори објашњавају чињеницом да су поједине лексеме у тесту једноставно више блиске мушкарцима него женама и обрнуто, као и да одатле произлазе наведене разлике (Randolph et al., 1995). Недостатак полних разлика у истраживањима могао би да сугерише да су ставке укључене у тест именована биле подједнако фреквентне за оба пола (Tsang & Lee, 2003).

Наши резултати су показали да постигнуће испитаника на задацима конфронтационог именована није значајно условљено нивоом образовања што је у супротности са налазима истраживања да ниво образовања има значајан утицај на способност именована (Kent & Luszcz, 2002; Neils et al., 1995; Piguët et al., 2001; Saxton et al., 2000). Утврђено је да су испитаници који као највиши ниво образовања имају завршену средњу школу остварили

статистички значајно више тачних одговора, али и статистички значајно мање грешака по типу омисија у односу на испитанике са нижим нивоом образовања. Са друге стране, између група испитаника са завршеном средњом школом и факултетом нису утврђене статистички значајне разлике у постигнућу на свим задацима. Добијени резултати нису у потпуности неочекивани. Наиме, према мишљењу Бела и сарадника (Bell et al., 2000) конфронтационо именовање је повезано са узрастом на којем су испитаници стекли знање о одређеним појмовима. Имена објеката научена у касном детињству су међу најугроженијим када дође до опадања способности именована. Резултати других аутора (Hall et al., 2012; Tsang & Lee, 2003) потврђују наше налазе да ниво образовања нема значајан утицај на конфронтационо именовање.

ЗАКЉУЧАК

Резултати овог истраживања сугеришу да способност именована остаје генерално добро очувана током старења код старијих особа без неуролошких обољења, иако постоји тренд да постигнућа на овим задацима постепено опадају са старењем. Ове разлике, међутим, не постају очигледне све до осамдесете године.

Постоје бројна ограничења која могу утицати на генерализацију добијених резултата. Нека од ограничења укључују величину узорка и природу истраживања које је реализовано као студија пресека. Такође, испитаници који чине узорак истраживања су били претежно високо образовани и из градске средине. Иако је могуће да би другачије структурисани тестови именована (нпр. они који користе нискофреквентне ставке или мере време

кашњења) показали промене и у ранијој доби, садашњи резултати показују да на овом широко коришћеном тесту, учинак не опада све док испитаници нису у поодмаклој животној доби. Упркос овим ограничењима, свеукупни налази показују важност узимања у обзир полних, образовних али и старосних разлика као фактора при процени постигнућа на Бостонском тесту именована. Модел који би објаснио међусобне односе између различитих когнитивних и психосоцијалних фактора био би такође веома користан за наше разумевање механизма опадања способности конфронтационог именована у природном старењу. Реализација лонгитудиналног истраживања може додатно допринети разумевању промена у способности конфронтационог именована код популације старих особа.

ЛИТЕРАТУРА

- Albert, M. S., Heller, H. S., & Milberg, W. (1988). Changes in naming ability with age. *Psychology and Aging, 3*(2), 173-178. <https://doi.org/10.1037/0882-7974.3.2.173>
- Au, R., Joung, P., Nicholas, M., Obler, L. K., Kass, R., & Albert, M. L. (1995). Naming ability across the adult life span. *Aging, Neuropsychology, and Cognition, 2*(4), 300-311. <https://doi.org/10.1080/13825589508256605>
- Bell, B. D., Davies, K. G., Hermann, B. P., & Walters, G. (2000). Confrontation naming after anterior temporal lobectomy is related to age of acquisition of the object names. *Neuropsychologia, 38*(1), 83-92. [https://doi.org/10.1016/S0028-3932\(99\)00047-0](https://doi.org/10.1016/S0028-3932(99)00047-0)
- Borod, J. C., Goodglass, H., & Kaplan, E. (1980). Normative data on the Boston diagnostic aphasia examination, parietal lobe battery, and the Boston naming test. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology, 2*(3), 209-215. <https://doi.org/10.1080/01688638008403793>
- Bowles, N. L., & Poon, L. W. (1985). Aging and retrieval of words in semantic memory. *Journal of Gerontology, 40*(1), 71-77. <https://doi.org/10.1093/geronj/40.1.71>
- Burke, D. M., & Light, L. L. (1981). Memory and aging: the role of retrieval processes. *Psychological Bulletin, 90*(3), 513-546. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.90.3.513>
- Cummings, J., & Benson, D. (1983). *Dementia: A clinical approach*. Little, Brown & Company.
- Goodglass, H. (1980). Naming disorders in aphasia and aging. *Language and Communication in the Elderly, 37-45*.
- Hall, J. R., Vo, H. T., Johnson, L. A., Wiechmann, A., & O'Bryant, S. E. (2012). Boston Naming Test: gender differences in older adults with and without Alzheimer's dementia. *Psychology, 3*(6), 485-488. <https://doi.org/10.4236/psych.2012.36068>
- Hayslip, B., Jr., & Panek, P. E. (1993). *Adult development and aging* (2nd ed.). Harper Collins College Publishers.
- Kaplan, E., Goodglass, H., & Weintraub, S. (1983). *Boston Naming Test*. Lea & Febiger.
- Kent, P. S., & Luszcz, M. A. (2002). A review of the Boston Naming Test and multiple-occasion normative data for older adults on 15-item versions. *The Clinical Neuropsychologist, 16*(4), 555-574. <https://doi.org/10.1076/clin.16.4.555.13916>
- LaBarge, E., Edwards, D., & Knesevich, J. W. (1986). Performance of normal elderly on the Boston Naming Test. *Brain and Language, 27*(2), 380-384. [https://doi.org/10.1016/0093-934X\(86\)90026-X](https://doi.org/10.1016/0093-934X(86)90026-X)
- Neils, J., Baris, J. M., Carter, C., Dell'aira, A. L., Nordloh, S. J., Weiler, E., & Weisiger, B. (1995). Effects of age, education, and living environment on Boston Naming Test performance. *Journal of Speech,*

- Language, and Hearing Research*, 38(5), 1143-1149. <https://doi.org/10.1044/jshr.3805.1143>
- Nicholas, M., Obler, L., Albert, M., & Goodglass, H. (1985). Lexical retrieval in healthy aging. *Cortex*, 21(4), 595-606. [https://doi.org/10.1016/S0010-9452\(58\)80007-6](https://doi.org/10.1016/S0010-9452(58)80007-6)
- Piguet, O., Millar, J. L., Bennett, H. P., Lye, T. C., Creasey, H., & Broe, G. A. (2001). Boston Naming Test:: Normative data for older Australians. *Brain Impairment*, 2(2), 131-139. <https://doi.org/10.1375/brim.2.2.131>
- Saxton, J., Ratcliff, G., Munro, C. A., Coffey, E. C., Becker, J. T., Fried, L., & Kuller, L. (2000). Normative data on the Boston Naming Test and two equivalent 30-item short forms. *The Clinical Neuropsychologist*, 14(4), 526-534. <https://doi.org/10.1076/clin.14.4.526.7204>
- Randolph, C., Lansing, A. E., Ivnik, J.R., Cullum, C.M., & Hermann, B.P. (1999). Determinants of confrontation naming performance. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 14, 489-496. [https://doi.org/10.1016/S0887-6177\(98\)00023-7](https://doi.org/10.1016/S0887-6177(98)00023-7)
- Rogalski, E., Rademaker, A., & Weintraub, S. (2007). Primary progressive aphasia: Relationship between gender and severity of language impairment. *Cognitive and Behavioral Neurology*, 20, 38-43. <https://10.1097/WNN.0b013e31802e3bae>
- Tombaugh, T. N., & Hubiey, A. M. (1997). The 60-item Boston Naming Test: Norms for cognitively intact adults aged 25 to 88 years. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 19(6), 922-932. <https://doi.org/10.1080/01688639708403773>
- Tsang, H. L., & Lee, T. M. (2003). The effect of ageing on confrontational naming ability. *Archives of Clinical Neuropsychology*, 18(1), 81-89. [https://doi.org/10.1016/S0887-6177\(01\)00184-6](https://doi.org/10.1016/S0887-6177(01)00184-6)
- Tsolaki, M., Tsantali, E., Lekka, Kiosseoglou, G., & Kazis, A. (2003). Can the Boston Naming Test be used as a clinical tool for differential diagnosis in dementia? *Brain and Language*, 87, 185-186. [https://doi.org/10.1016/S0093-934X\(03\)00262-1](https://doi.org/10.1016/S0093-934X(03)00262-1)
- Van Gorp, W. G., Satz, P., Kiersch, M. E., & Henry, R. (1986). Normative data on the Boston Naming Test for a group of normal older adults. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 8(6), 702-705. <https://doi.org/10.1080/01688638608405189>
- Welch, L. W., Doineau, D., Johnson, S., & King, D. (1996). Educational and gender normative data for the Boston Naming Test in a group of older adults. *Brain and Language*, 53(2), 260-266. <https://doi.org/10.1006/brln.1996.0047>

TYPES OF NAMING ERRORS IN THE ELDERLY

Nevena Ječmenica, Bojana Drljan, Maja Ivanović

University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation

Abstract

Numerous factors contribute to the accuracy of performance on picture-naming tasks in elderly people. The aim of the research was to examine the influence of age, level of education and gender on the achievement of elderly people in picture-naming tasks. The research sample consisted of 37 participants of both genders, divided into three age groups. The Boston Naming Test – BNT was used to assess naming pictures of objects.

The results of the research showed that people older than 80 years achieve statistically significantly fewer correct answers on naming tasks, but also statistically significantly more omission errors compared to the group aged 69 to 79 years. The obtained results point to the fact that the naming ability is relatively preserved until the end of the eighth decade of life, when a significant drop

in achievement on these tasks is expected. The analysis of gender differences showed that women make statistically significantly fewer semantic errors, but at the same time statistically significantly more omission errors compared to men. Also, the results showed that with minor exceptions, the achievement on confrontational naming tasks was not significantly conditioned by the level of education. Research findings point to the importance of taking into account gender, level of educational and age differences when assessing achievement on the Boston Naming Test.

Keywords: *confrontational naming, elderly, lexical skills*